

BENDRAKŪRA kaip valdymo procesas: nuo merų ir klebonų iki bendruomenių

Ieva MASALSKAITĖ

Nuotraukos Donatos KAZLAUSKIENĖS

2026 m. rugsėjo 10 d. Žemaičių muziejaus „Alka“ Istorinėje ekspozicijoje vykęs LR Valstybinės kultūros paveldo komisijos suorganizuotas susitikimas-diskusija „Bendrakūra kaip valdymo procesas: nuo merų ir klebonų iki bendruomenių“ subūrė Telšių regiono kultūros paveldo puoselėtojus, savivaldos, valstybės institucijų ir bendruomenių atstovus.

Šiame susitikime-diskusijoje aptartos kultūros paveldo apsaugos aktualijos Telšių regione, pristatytos savivaldybių patirtys ir gerieji pavyzdžiai, diskusijų metu ieškota atsakymo, kaip paveldą išsaugoti ne tik kaip praeities liudijimą, bet ir paversti gyva šandienos bendruomenių gyvenimo dalimi. Renginį moderavo Žemaičių muziejaus „Alka“ direktorė Eva Stonkevičienė. Ji akcentavo kultūros paveldo reikšmę valstybės ir visuomenės gyvenime bei pabrėžė, kad kultūros paveldas yra valstybingumo pagrindas. Susitikime dalyvavo, kalbėjo LR Valstybinės kultūros paveldo komisijos pirmininkė doc. dr. Vaidutė Ščigienė, LR kultūros viceministrė Lina Baublienė.

Susitikimo-diskusijos „Bendrakūra kaip valdymo procesas: nuo merų ir klebonų iki bendruomenių“ dalyviai

Žemaičių muziejaus „Alka“ ekspozicijos fragmentas

Iššūkiai ir geroji praktika

Pirmojoje renginio dalyje buvo pristatyti Telšių regione vykusio tyrimo „Savivaldybių veiklos kultūros paveldo apsaugos srityje 2025 m.“ rezultatai, aptartos pagrindinės paskutiniųjų metų kultūros paveldo apsaugos tendencijos, savivaldybėms kultūros paveldo apsaugos srityse kylantys iššūkiai bei esančios galimybės spręsti esamas problemas. Apie paveldo apsaugos situaciją ir skirtingų institucijų vaidmenį diskutavo Telšių, Plungės, Mažeikių ir Rietavo savivaldybių atstovai bei Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Telšių-Tauragės teritorinio skyriaus specialistai. LR Valstybinės kultūros paveldo komisijos Kultūros paveldo apsaugos analizės grupės vyr. specialistas Artūras Stepanovič perskaitė pranešimą „Paveldo apsauga Žemaitijoje: universalus receptas (ne)eg-

Vaidutė Ščiglienė

Rūta Končiūtė-Mačiulienė

Lina Baublienė

Loreta Barysienė

Živilė Keršytė

Antanas Černeckis

Iš kairės: Gintaras Ramonas, Žydrūnas Purauskis, Artūras Stepanovič

zistuoja?“. Jis atkreipė dėmesį į tai, kad skirtingoms teritorijoms ir paveldo objektams reikalingi individualūs sprendimai bei glaudus institucijų ir vietos bendruomenių bendradarbiavimas.

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros

ministerijos Telšių-Tauragės teritorinio skyriaus vyriausioji specialistė Loreta Barysienė apžvelgė Telšių apskrities kultūros paveldo situaciją, pristatė pagrindines problemas, su kuriomis susiduriama

(Nukelta į 4 p.)

Kalba Vytas Rutkauskas

paskutiniaisiais metais, kylančius iššūkius ir papasakojo apie geruosius praktikos pavyzdžius.

Telšių rajono savivaldybės meras Tomas Katkus savo pranešime „Kultūros paveldas Telšių rajone: išsaugojimas, iššūkiai ir galimybės“ aptarė savivaldybės pastangas išsaugoti kultūros paveldo objektus, jų aktualizavimo galimybes ir ateities perspektyvas.

Apie Plungės rajono patirtis pranešime „Saugoti, pritaikyti, atrasti: Plungės rajono kultūros paveldas“.

Susitikimo-diskusijos „Bendrakūra kaip valdymo procesas: nuo merų ir klebonų iki bendruomenių“ dalyviai

Diskusijos dalyviai

Iš kairės: apdovanojimai puikiai dirbantiems kultūros paveldo specialistams ir įstaigoms; diskusijoje dalyvavo Telšių rajono meras Donatas Katkus, diskusiją moderavo Žemaičių muziejaus „Alka“ direktorė Eva Stonkevičienė

das šiandien“ kalbėjo Plungės rajono savivaldybės Kultūros, turizmo ir viešųjų ryšių skyriaus vyr. specialistas Gintaras Ramonas.

Mažeikių rajono savivaldybės Kultūros, sporto ir paveldosaugos skyriaus vedėja Rūta Končiūtė-Mačiulienė, skaitydama pranešimą „Istorinės atminties aktualizavimas Mažeikių rajone: nuo apleistų paveldo objektų iki gyvų bendruomenės tradicijų“, akcentavo bendruomenių svarbą puoselėjant istorinę atmintį ir įprasminant paveldą kasdieniame gyvenime.

Rietavo savivaldybėje sukaupia patirtimi skaičiuojamas pranešimą „Rietavas, Oginskių paveldo gaivinimo tikslų ir galimybių formatai“ pasidalijo Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejaus direktorius Vytas Rutkauskas. Jis papasakojo apie buvusių Rietavo šeimininkų Oginskių paveldo aktualizavimą, jo išsaugojimo ir gerinimo galimybes.

Renginyje taip pat kalbėjo Rietavo savivaldybės meras Antanas Černeckis, Plungės rajono vicemeras Žydrūnas Purauskis, Mažeikių rajono vicemerė Živilė Keršytė.

Koks tas bendrakūros modelis?

Antrojoje renginio dalyje vyko diskusija „Kultūros paveldo puoselėjimas ir bendrakūra: Telšių regiono savivaldybių patirtys“. Diskutuota, kaip skirtingos institucijos, savivaldybės, bendruomenės, religinės bendruomenės, kultūros įstaigos ir paveldo puoselėtojai gali veikti išvien, kad kultūros paveldas būtų ne tik tinkamai saugomas, bet ir gyvas, prieinamas bei aktualus šių dienų žmogui.

Diskusijoje dalyvavo kultūros vicemistrė Lina Baublienė, Plungės rajono vicemeras Žydrūnas Purauskis, Loreta Barysienė, Žemaitijos nacionalinio-

parko direktoriaus pavaduotojas Giedrius Norvaišas, Lietuvos savivaldybių asociacijos prezidentas, Varnių seniūnas Rolandas Bružas, Tirkšlių Kristaus Karaliaus parapijos klebonas, kanauninkas bažnytinės teisės m. dr. Petras Smilgys, Kulšių krašto bendruomenės „Alantas“ pirmininkė Agnė Alčauskienė. Pokalbį moderavo LR Valstybinės kultūros paveldo komisijos narė, Žemaičių muziejaus „Alka“ direktorė Eva Stonkevičienė.

Renginio metu buvo įteiktos padėkos specialistams ir institucijoms, reikšmingai prisidedančioms prie Telšių regiono kultūros paveldo saugojimo ir puoselėjimo. Už pastangas saugant ir aktualizuojant kultūros paveldą padėkota: Telšių rajono savivaldybės administracijos paveldosaugos specialistei Giedrei Gudavičienei, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Telšių-Tauragės teritoriniam skyriui, Rietavo savivaldybės administracijos Architektūros skyriui, Plungės rajono savivaldybės Kultūros, turizmo ir viešųjų ryšių skyriaus vyr. specialistui Gintarui Ramonui, Mažeikių rajono savivaldybės administracijos Kultūros, sporto ir paveldosaugos skyriui.

Renginys tapo erdve atviram dialogui apie tai, kad šiandien į kultūros paveldą turėtume žvelgti ne tik kaip į saugotiną objektą, bet ir kaip į bendruomenės tapatybės, atminties, kultūrinio gyvybingumo bei bendrystės pagrindą. Akcentuota, kad kultūros paveldo išsaugojimas prasideda nuo visų, kas su juo susijęs, atsakomybės, tačiau jo ateitį kuria bendradarbiavimas, įsitraukimas ir gebėjimas paveldą aktualizuoti taip, kad jis būtų svarbus ne tik šių dienų žmogui, bet ir ateities kartoms.

Žemaičių muziejaus „Alka“ informacija